

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTININO/OGLAŠI PO CENIKU/POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150. POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA VČITELJSKI TISKARNI/ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO/ANONIMNI DOPISI SE NE PRIOBČVJEJO/POŠTININA PLACANA V GOTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

Odprto pismo

gospodu Adolfu Huberju, komerc. ravnatelju Trboveljske premogokopne družbe

v Ljubljani.

V dnehi, ko je Trboveljska premogokopna družba kronala svoje dolgoletno nesocialno in naravnost nečloveško početje nad našimi trboveljskimi rudarji s tem, da je začela za upokojece metati iz službe »iz razlogov kalkulacije« tudi aktivne rudarje, ki so njej in njenim gospodarjem darovali v 20, 25 in več letih svojo mladost in svojo svojo moško energijo, v dne obupa in groze, ki se polasča teh bednežev pred temno, brezupno bodočnostjo, v dnehi ko so tajne sile pri Trboveljski premogokopni družbi menda podvohile svojo delavnost v svrhu sistematičnega zatiranja in omalodušenja naših trboveljskih državljanov in ko že sramežljivo v časopisu napovedujejo še nadaljnjo gorje, bi Vas g. ravnatelj rad spomnil na sledeči dogodek:

Bilo je 2. novembra 1918 v Trbovljah. Mnogo, mnogo je trpel naš narod v Trbovljah za svetovne vojne pod kruto oholih nemških vojaških komandantov in valpetov nenasiitnih velekapitalistov Trboveljske premogokopne družbe. In ta narod, ko je zadihal svobodo, je v Vas, tedanjem inšpektorju Trboveljske premogokopne družbe, videl — ali upravičeno ali ne, o tem ne maram razpravljati — predstavnika tega režima ter Vas je ob 2. uri ponoči siloma potegnil iz postelje in gnal na »ciglarno« v one zapore, katerih zidovi bi lahko povedali toliko bridkega iz trpljenja naših ljudi. Tisto jutro je klečala vsa Vaša družina pred menoi ki sem bil takrat podkomandant Narodne straže in prosila usmiljenja za Vas, svojega moža in očeta. In storil sem korak, ki mi ga danes očitaio, zmagala je v moji duši mehka jugoslovenska nrav in nisem hotel, da bi se naša svoboda porodila v krvi. Usmilil sem se Vaše družine in Vas ter Vas s dištoščitil pred osvetlo razjarjenega naroda. Zadovoljil sem se s tem, da sem Vas odpeljal v Ljubljano v za-

pore. Jaz sem Vam rešil življenje, Vi pa ste bili čez dva dni izpuščeni iz zaporov, postali ste, kar ste mi pozneje sami priznali, radi Vašega »mučenštva« nadinspektor in kmalu nato ravnatelj, s sedežem v Ljubljani.

Večkrat se spomnim na to-le in večkrat uzibliem, če se zavedate, da Vam je rešil življenje jugoslovenski nacionalist. Jaz dvomim, da se tega zavedate. Vi, ki ste priznali pred 8 leti svojo krivdo in prosili usmiljenja, zakaj ne skušate te krivice vsaj deloma poravnati? Kakokoli, kakršno imo pristoiu kot članom svobodnega jugoslovenskega naroda. Zakaj še niste nikdar ozvdignili glasu za nje, ki so znali bitj velikodušni Vi, ki Vam je Trboveljska premogokopna družba dala oblast, da odločate o eksistenci ti-sočerihi?

V dnehi, ko preljema naš človek od T. P. D. za svoje uspešno in trdo delo tako plačilo, da se ga sredi zime z družino vred meče na cesto in da se mu odvzame še zadnji grizljaj že itak bednega kruha, smatram poštenim, da Vas opozorim na gor-nji dogodek, na čeprav Vam to mogoče ni ljubo. Vendar občutim to dolžnost kot človek kot sin rudarja, kot nacionalist in kot član Trboveljske delavske Orjune.

To bodj naša zadnja beseda. Vi pa, g. ravnatelj, idite in storite svo-lo dolžnost!

Dr. Janko Drnovšek.

bivši podkomandant Narodne straže v Trbovljah, sedaj odvetniški kandidat in kazenski zagovornik v Brežicah.

jo je kritikovalo le še z molkom, tako da izpregovorimo o njej prvi mi, toda iz strogo nacionalističnega vidika.

Stališče Italije napram locarnskim pogodbam je znano. Ker niso bile z njim zagaranirane krivične meje na Brennerju, je videla v njih samo nekako polovičarsko rešitev vprašanja evropskega miru. Branila se je naravnost sodelovati pri tem paktu, ki ga je parafiral njeni krvavi diktator, šele na pritisk Anglije in Francije. Ohranila pa si je i nadalje rezervirani stav napram tem pogodbam, česar tudi ni prikrivala.

Vzrok temu nerazpoloženju so posledice locarnskih pogodb za razmerje med Francijo in Nemčijo, ki so se ne malo izboljšale, tako, da je sedaj Nemčiji dana prosta pot za ekspanzijo na jugu in izstoku Evrope. S tem je eo ipso načeto tudi za Nemce ugodno, vprašanje združitve Nemške Avstrije z Nemčijo. Tega ujedinjenja pa se v sedanjih prilikah najbolj plašijo Italijani. Vedo namreč dobro, da navzlic vsej svoji širokoustnosti, ne bodo kos pritisku Velike Nemčije, ki bo težila k Trstu in na Jadran, ker si hoče preko njega in Mediterana osigurati svoj vpliv v Afriki in Aziji.

Zato si iščejo zaveznikov, ki bi jim pomagali pri paraliziranju pritiska ogromne mase sedemdeset milijonskega naroda. Trkali so že v Parizu, Francozi pa za to posel niso nič kaj vneti in nemški demokraci celo govore, da bo »Anschluss« izvršen še celo s francosko pomočjo.

Sedaj so se obrnili na Jugoslavijo. Spomnili so se po sedmih letih mračnih podzemnih konspiracij proti obstoju te države, da so nekoč pred par leti sklenili z njenimi svinjskimi pastirji in roparji zavezniško pogodbo, ki bi jo bilo mogoče sedaj izpopolniti za ustvaritev italijansko-jugoslovenske protigermanske bariere.

Stari diplomati in lisjaki so seveda obenem s tem predlagali tudi garancijski pakt med obema državama napram Nemčiji, po katerem bi moral krivične meje na Brennerju braniti jugoslovenski vojniki zato, da bi mu v slučaju »Anschlusa« dovolila milostno krvnica naše nacije zasedst slovenski del Koroške do Drave. Za strah pa je šarlatan z levi zagrozil še prele Jugoslovenom z dvema milijonoma mladih črnih sracij, ki samo čakajo povelja, da se razgibljejo. Danes sicer zatruje go-spod Bordrero, da so bile te pretne samo izraz nacionalistične nervoznosti, na kateri počiva sedanji fašistovski režim, ki se mu hoče

razmaha in da niso bile naslovljene na naš naslov.

Jugoslovenski nacionalisti preso-jamo počolaj mirno in hladno. Vodilni motiv vsega našega dela nam je dobro naroda to in onstran državnih granic, ki jih hočemo razmakniti tako, da bodo oklepale zadnje naše selo in poslednjega našega človeka na ozemlju, kjer je bil naš narod avohton. Tako mislimo in računamo neprestano tudi z usodo neodrešenih slovenskih Korošcev, kojih osvobojenje smo zaprisegli na naše svete prapore.

In v teh mislih odločno protesti-ramo proti temu, da bi se sklepali kakršnikoli garancijske pogodbe med nami in Italijo! Zavedamo se, da vodijo napram Italiji našo takozvano politiko pomirjevanja ljudje, ki nimajo zanjo nobene smeri niti programa. Njihove politike pa ne bo vodil jugoslovenski narod. Ta vi-di v sedanji Italiji največjo opasnost svoje suverenosti in mirnega razvoja, katerega mu grozi vsak čas zaprečiti vojni hujskač — Mussolini, ki hujska na vojsko sedaj baš tako, kakor je pred letom 1914. nemški »Exkaiser«.

Med Jugoslavijo in Italijo leži nepremostljivo brezno poglotočno do brezskrajnosti vsled nepopisnih zločinov izvršenih nad našo krvjo, ki morejo biti izbrisane samo s krvjo! Tega brezna zločinov ne more premostiti nihče niti to niti onstran Javornika. Kronika suženstva naših zarobljenih je en sam krvav kalendar nepretrganega mar-

Vsebinā „Orjune“ šteV. 7:

Odprto pismo. — Nedopustni pakt. Odlikovanje funkcionarjev T. P. D. — Konferenca Male antante. — Seja štaba Velikega čelnika. — Železniške nesreče. — Nesocialne razmere pri T. P. D. — Narodni poslanci in tiskovni zakon. — Dopisi. — Tužni glasi. — Kronika. — Pokret. — Službene objave. — Zrna. — Fašist Roberti. — Prosveta; Vladimir Levstik.

tirija, ki ga ne more zatajiti niti sam Ninčič.

Garancijske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo ne bo!

Z Nemci pa bomo govorili sami, kakor smo se morali z nāmi biti sami v najtežjih dneh naše zgodovine. Pravico imajo do ujedinenja! Naj se ujedinijo po božjih in naravnih postavah! Enako pravico morajo priznati tudi nam, ki ne maramo na Koroškem več, kakor je našega.

Priznati jim tega po Locarnu, kjer so se morali odreči vse kaj drugemu, kakor pa temu, kar bodo prepustili nam na Koroškem, ne bo baš težko. Posebno pa še ne na račun par koroških ponemčurjenih Slovencev, kateri ne vedo, da je sedaj žarišče nemške boli v domovini Andreja Hoferja, ki bi se gotovo ne pomišljal zajeziti ramo ob rami s Kajmakčalanskimi in St. Gabrijel-skimi borci nobesnelo poplave italijanskega imperializma, grozečega vsak hip zaliti vsa Tirolsko in še lep del Koroške... A. V.

Seja štaba Velikega čelnika.

Na praznik dne 2. februarja se je vršila seja štaba Velikega čelnika Orjune v Zagrebu. Ob navzočnosti brata predsednika dr. Ljube Leontića je otvoril ob 11. uri brat Veliki čelnik Marko Zborovanić. Seje so se udeležili oblastni čelniki; za Zagreb br. Ante Melada, za Split br. Valentin Žic, za Beograd br. Miloš Grejić, za Maribor br. dr. Fr. Irgolič, za Primorje br. Martin Car in za Ljubljano br. Fran Kobenter. Bratie iz Novega Sada in Sarajeva so se opravičili.

Seja je potekla zelo plodonosno in so bila pretresena najvažnejša vprašanja reorganizacije četniških sekcij. Doneseni so zelo važni sklepi ki bodo v kratkem objavljeni vsem funkcionarjem, da se skoraj prične z temeljitim edinstvenim delom na področju cele države. Zborovanje je poteklo v polni enodušnosti, kar je dokaz, da vlada tako v politični Orjuni, kakor še posebej v četniških sekcijah popolna disciplina in sloga.

Odlikovanje funkcionarjev T. P. D.

Visoko odlikovanje ravnatelja T. P. D. inž. Pauerja in redukcije delavstva.

Med tem ko zdihuje na stotine po T. P. D. na cesto vrženih ubogih sirot Slovencev, ne da bi dobili po 30 do 40 letih trdega podzemskega dela pošteno penzijo od T. P. D. za svoje zapravljeno zdravje in telesne

moči, s kajero bi zamogli živeti, prinaša »Jutro« šteV. 26. vest, da je ravnatelj inž. Pauer — rodom Madžar — odlikovan z redom Sv. Save III. stopnje. Vprašamo oblast, čemu predla-

Nedopustni pakt.

(Garancijski pakt med Jugoslavijo in Italijo proti Nemčiji.)

Pretekli teden je bil spuščen v našo javnost prvi ballon d'essai o nameravani garancijski pogodbi med Jugoslavijo in Italijo proti Nemčiji. Slonela naj bi ta pogodba

na določbah rimske zavezniške pogodbe med nami in zapadno sosedo. Pričakovali smo, da bo o tej nameri razpravljalo naše časopisje in izrazilo svoje mnenje. Zaenkrat

LISTEK.

JOŽA LIKOVIČ:

Fašist Roberti.

(Konec.)

Kjerkoli so koga srečali, že so ga neusmiljeno pretepli z bikovkami in ga med pobesnelim krohotoom vrgli v cestni jarek. Utrueni železniški delavec, ki je celo noč delal na postaji, jih je naletel. Pričeli so ga strogo izpraševati, kdo je onečasti zastavo. Težko je razumeval njihovo lajajčo govorico. Dati jim ni mogel odgovora, če tudi bi ga hotel, ker je bil usodnega večera delal na postaji. Podrli so utrujenega trpina na tla in ga pričeli z okovanimi čevlji suvati v obraz, da se mu je vlila kri preko zgaranega lica in sivih las. Hropel je in prosil, dokler ga niso zbili do nezavesti. Radi težkih poškodb pozneje ni mogel v službo. To pa je smatrala železniška uprava za upor in delamrznost ter ga je odslovila brez pokojnine, da umre za plotom gladu kot pes... Doma je imel siromak še kopico nepreskrbljenih otrok.

Prizanašala pa ni ta horda tudi nedolžnim in nič hudega slutečim otročičem. Ponavljali so se dogodki izza turških vpadov... Otročiči so begali okoli in plakali po materah, katere so mučili razbrzdani kulturni sadisti. Gorje temu, kdor se ni skrtil za varne zapale. Strel je odjekoval za strelom, da so žvenketale šipe, za katerimi so trepetali bledi obrazi. Z golimi sabljami se je podilo par miličnih častnikov po vasi in se s kričavim smehom zagagnjalo v tropo preplašenih deklet, ki so se jim umikale, kot par na smrt zaprepadenih golobc. Kavalirji so jim trgali obleke, vlačili jih za hitin in postopali z njimi tako nečloveško, da je ledena kri groze deklam, ki so si želele makar smrti, v tistih trenutkih sramote in ponižanja.

Najhuje je divjal voditelj fašistov, nek mlad, črnobrad in bledek častnik, ki mu je razbrzdano, neredno življenje začrtalo globoke brazde v izmozgani obraz. Porumenela bledina okrvavelih oči, ga je izdajala, da se je izživl. Z vidnim zadovoljstvom in sadističnim nasmehom je gledal početje drhali, ki io je vodil. Kot podivjana

zver se je zaletel v enega izmed nesrečnih mladeničev, ki so prišli v roke krvnikov in ga vrgel na tla. Stopil mu je s škornjem na razgajena prsa in ga pritisnil k zemlji, da se je nekaj utrgalo globoko v fantovih prsih in da je škrlatno rdeča kri bruhnila preko zgrizenih ustnic. Z bikovko ga je opletal po glavi in telesu ter ga suval v trebuh, da so ga popadali smrtni krči. Kri se mu je vlila še iz ušes in iz zlomljenega nosu. Rumene, črne proge so mu prepletale mučniško lice. Mrliško sive pene so se mu nabrale v kotih usten in pričele polzeti preko nabreklih, okrvavljenega vratu. Nehal je šele, ko je mladenič v smrtnih krčih iztrepetal. Se dvoje mladeničev je zgnavil skoro do smrti, da ju ni bilo več mogoče spoznati.

Pravijo, da se je udeležil zločin-skega pohoda tudi oni Roberti. Res, ni šel tisti dan na delo, ampak se je odpravil tja dol, da je pretepal nedolžne ljudi. Morda je bil on prvi, ki je napal utrujenega delavca, ki se je za tuje gospodarje gnal pri težkem delu celo noč. Kot lenuhast maček se je zaprašil vani in ga bil po obrazu, da so zaškrabljale zrahi-

lane kosti v sklepnih členkih. — Pijan do onemoglosti se je privlekel pod večer nazaj na postajo; nadlegoval je delavce in jim prostaško grozil. Priklatil se je celo v kurilnico, kjer so ga pa kurjači ohladili v čebur vode... Čez noč je izginil iz naših krajev.

Ti koščena pest zasuznjenih očetov! Krvavo žuljeva dlan naših bratov, ki so jih zarobile pesiapske črne horde. Tujina se ponaša z umnim delom njihovih rok, domovina pa je revna in ponižna med hirajočimi brajdami in razkopanimi kočami.

Za črnim zlatom kopljejo na Vestfalskem po dušečem, razbeljenem podzemlju, kjer jih duše pekoči jamski plini; za otroci na tihotapi zavratna jetika, da jim okuži zdravje rast. Sredi divjih hrvatskih šun drvarijo kot od vseh pozabljeni samotarci; med mrtvaško-votlim hreščanjem padajočih debel mislijo na blede, vele žene, ki jih duši ob rožno-razžarjenih večerih bol osamljenosti. Po zakajenih tržaških tovarnah se mučijo pri zbesnelih strojih, vestno jim strežejo od zlate zore do črnih mrakov, ko rdi za sivim morjem krvav, zapad, Hrvavska

skrb in volčje-nenasitni glad jih zahrbitno naskočita pri domačih dvereh... Pri plavžarskih pečen na Nemškem se trudijo za grenki kruh, po francoskih kemičnih tovarnah se nagi skrivajo pred razkurjenimi kotli; na argentinskih plantažah jim žgoče solnce pali osiveca temena. Sok življenjskih moči jim izčrpava oderuška tujina; onemogli prihajajo na starost domov umirat, a tu jih čisto brezvestna soseska pomiče s praga na prag...

Dežela tisočerih lepih cerkva in čarljivo skritih jezer, temno-mordih gor in svetlo-zelenih jas! Prijazna mesta so se zazrla v lagodni tok šumljajočih voda. Ceste se vabno pletu iz kraja v kraj. Veseljaški vzniki radostno pokajo, ponosno stopajoči kraj škripajočih, težko naloženih voz; iz pomračnih logov se oglašajo prijateljski ku-ku, izza hrba pogleduje zlat oblak, noseč poljanam srečo... V kršni Kras se je zazrlo jadransko morje; ljubka, pisana iadra se bleste v beli luči solca in tisočkrat odražajo v modri gladini; otročje-sladoke se dobriko starcu Krasu, ki nepremično ždi, za-verovan v svojo bol, ki mu to je zadala tujčeva peta. Parniki velikani

ganje tega človeka v odlikovanje in za kakšne zasluge? In če primerjamo zasluge delavcev z njegovimi? Ako se šteje povzdigo Trbovelj v zaslugi inž. Pauerju, je treba pri tem na drugi strani vedeti, da spravila T. P. D. vsako leto naimani še 39 milijonov Din čistega dobička — kolikor ga sama izkaže — v svojo tujo malho, kjer ima nagromadenega že milijardo zlato imetje. Cene premoga drži še vedno na najvišji točki, ki prekaša cene svetovnega trga. S tem drži tudi draginjo vseh potrebščin v naši državi na sedanjih višinih kar povzroča, da trpi radi tega brezpravni delavec in sploh vsi revni ljudski sloji.

Znano je, kako slabo in prikrajšano je plačan naš slovenski delavec, kar je živ dokaz da gre njegov trud zaslužek drugam in da je izgradnja bodisi katerekoli kolonije ali rudniške naprave v Trbovljah v bistvu le zasluga zato stradalnega delavca, ki danes obupa brez strehe, brez kila in dela, bolan in pohabljen, reki bi v prah strti na cesti. Trpin! Ne Orjuna, nego tuj kapitalistična družba je Vaš sovražnik, ki Vas žive pokopava. S slavo Vaših žuljev pa se kronajo drugi ki vihtijo bič nad Vami in Orjuno, dobro vedo, da im bo samo ta nacionalna vojska revidirala račune.

Si je li morda stekel g. ravnatelj Pauer zasluge na prosvetnem — katerem — polju? Hvala! Bomo vsakemu človeku in vsakemu listu, ki se mu posreči nam prvo ali drugo vsaj deloma stvarno dokazati. Protidokazov pa preostaja! — Omenimo naj samo, da so druge indu-

strije in kralji tudi gradili in napredovali, ker je stal zakon nad njimi. Vemo dobro, da najvišji krogi o teh razmerah in krivicah niso stvarno poučeni, ker pridejo taki predlogi za odlikovanja brezdomno od lokalnih oblasti.

Ali ni mogoče, da pride na ta način tudi še kakšen lesni mešetar do odlikovanja, posebno ker ima še več zaslug v dobro T. P. D., kakor g. inž. Pauer!

Eno je in ostane gotovo, slava in čast gresta skupno v propast. To dokazuje najbolje nemogoči, a vendar mogoči razpad gnile in koruptne bivše Avstrije, ki se je z visokimi ordni in odlikovanji, katera so imela svoje veje celo do Trbovelj — skoraj odevala, a ni vse nič pomagalo, ker usoda maščevanja je neizbežna.

Ti avstrijski odlikovanci naj bi že enkrat stopili v ozadje, sicer pričemo prinašati romane, ki im nò bodo v veselje, še manj v korist.

Orjumaši! Trpin! Zavedajmo se, da moramo te resno misliti in se pripravljati skrbno in naglo sami na osvobodjenje, katero uživajo drugi, da celo tuji pritepeni v dvojni meri na naš račun.

Pozivamo vsakogar, da zaščitnike in podpornike TPD brezpogojno razkrijajo. Trpine, ki trpijo krivice vsled T. P. D. pa pozivamo, da iznesejo resnične podatke, katere bomo v doglednem času nujno potrebovali.

Delodajalcu le delojemalec dolžan je takrat in toliko pokorščine, v kolikor je ta pravičen in korekten napram sočloveku delavcu.

narod in se zavzel z vso svojo silno močjo za nas. Na čelu teh mas pa je bilo rusko delavstvo, ki je leta 1914, dalo glavni karakter vsem desetisočglavim manifestacijam v Petrogradu, pred zgradbo našega poslaništva. Za Ramane lahko velja »Romana fides, nulla fides!«, za Slovane nel Njim je načelo »Zvestoba za zvestobo!« sveto. V znamenju te devize je še danes jugoslovenski narod globoko hvaležen onim silnim masam modrih delavskih srajc in stotisočim žuljavim rok ruskim mužikov, ki so s srbsko in rusko zastavo ter s klicem »Živela Srbija! Dolj Avstrija!« v vro-

čih avgustovih dneh leta 1914, hiteli v smrt za to, da pomorejo Srbiji in osvobode zaslužniene brate pod Avstrijo in Nemčijo.

In kakor je danes Rusija navidez nemočna in desinteresirana na usodi bratskih in narodov; tako smo prepričani, da bo prišel še čas, ko bodo vstale iz njenih neizmernih step zopet silne mase onih tihih in nakov, ki so umirali brez besede za osvobodjenje nas vseh po Galiških poljanah, Karpatskih hribih, Mazurskih jezerih in vsepovsod, kjer je ruski mužik reševal Evropo pred germansko poplavo.

Janez Troin.

Narodni poslanci in tiskovni zakon.

Pisalo in kritiziralo se je o našem modernem tiskovnem zakonu že toliko, da je o tem monstrumu zakonodajne sposobnosti naše skupščine nepotrebno podrobneje razpravljati. Njegove posledice je najuspešneje karakteriziral zadnjič v Nišu čiča Ljubo, ko je dejal, da je z njim zadušena svoboda tiska. Najhujša njegova stran pa leži na ogromnih globah in zapornih kaznih, ki groze v kratkem pošteno zagreniti vsakemu veselje do novinarstva.

Z novinarstvom se pečajo tudi naši očete domovine, ki so zlasti v Sloveniji pred novim tiskovnim zakonom bili največini tudi odgovorni uredniki listov njihovih strank. Osobito so se priljubili tovrstni odgovorni uredniki glasilom »stranke najbolj širokopoteznih postulatov moderne demokracije« v smislu papeških enciklik. Ker je sedaj slavnato odgovorno uredništvo onemogočeno narodnim poslancem, so posegli po novem sredstvu. Pričeli so podpisovati članke v listih, odnosno prevzemati pred sodiščem odgovornost zanje. Ko je prišlo zbog tega do tiskovnih pravd, pa so gospodje poslanci stopili skupaj in 30. januarja v imunitetnem odboru soglasno sklenili, da poslancev radi tiskovnih deliktov, kakor tudi vseh drugih ki so zvezani s temi, ne bodo izročili sodišču.

Ta sklep je nalezl v naši javnosti na povsem gluha ušesa. Morda tiči vzrok temu v dejstvu, da je večina listov orientiranih partizansko. Mi pa moramo proti tovrstni praksi najodločneje protestirati! Kot stari borci za resnično in pravo spoštovanje zakonov zahtevamo, da jih izpolnjuje v tej zemlji vsakdo. Tako tudi gospodje narodni poslanci, ki

bi morali kot tvorci naše zakonodaje prvačiti v spoštovanju in izpolnjevanju istih.

Izgovor na poslansko imuniteto ne drži. Na podlagi dosedanje prakse udejstvovanja naših poslancev smo trdno prepričani, da bodo grdo, grdo izrabili ta najnovejši soglasni sklep imunitetnega odbora, po katerem bodo lahko gospodje zopet nekažnovano psovali in klevetali svoje neprijatelje, kolikor jim bo le pač po volji. Ubogi novinar da bo moral hoditi sedet v zapore čisto celo zato, ker bo morda nehote razžalil koga po našem tako razteglivem tiskovnem zakonu, ki zaznava za klevete in uvrede in najprijaznejših kritikah. Ne vemo, kako bodo sprejeli ta najnovejši modri sklep marljivih narodnih očetov žrtve njihovega klevetanja, ki so jim izročene na milost in nemilost, z izjemo dajanja popravkov. Popravkarstvo pa je pri nas že tudi toliko diskreditirano, da le prerado naravnost potrjuje istinitost »popravljenih« činjenic!

Uverjeni nam bodo gospodje narodni poslanci pa že sedaj, da si bo Orjuna znala vedno pridobiti zadosteno za žalitve na njen račun, tudi preko tega sklepa imunitetnega odbora. Zbog tega že v naprej odsvetujemo izrabljenje omenjenega zaključka proti Orjuni, ki še ni pozabila na stare neporavnane postavke na tem kontu, kjer imalo izza časov trboveljske tragedije zlasti naši brumni tigri še lepe številke v breme.

A. V.

Proda se več letnikov „Ljubljanskega Zvona“. Ugodno!

Velika maškerada Orjune pod geslom „KMEČKA OHČET“

se vrši na pustni torek, 16. februarja, v areni „Narodnega doma“ ob 20. uri.

Nesocialne razmere pri T. P. D.

Izgovor te tuje družbe v »Jutru« štev. 22 glede upravičenosti redukcij delavstva, ni utemeljen in obravnaven.

Nobenega delavca bi ne bilo treba reducirati, ako bi bilo danes isto ogromno premoženje tu, ki se je vrglo za luksuzno igrišče nad glavno pisarno za par tujcev. Ako naj živi naš slovenski delavec po 30 ali 40 let težkega in nevarnega dela v rojih rudnika in podobno — danes z 18 Din 75 paa penzije na tri mesece, naj bi se znižala tujerodnim ravnateljem mesečna meza na 3000 Din. — Že samo s tem velikim prilhrankom bi T. P. D. pridržala v delu lahko nad polovico reducirancev. Ali ni reduciranec človek, ki potrebuje življenje, obleko in stanovanje, kakor pritepeni izkoriščevalci, ki že ne vedo za vse svoje premoženje?

Nadalje bi lahko opravičilo vse rudnike T. P. D. v Sloveniji par marljivih in vestnih slovenskih ravnateljev. S tem bi se prilhrankilo lahko zopet vsem reducirancem zaslužek pri rudnikih. — Odpadle naj bi tudi razkošne zabave v času, ko umirajo ljudje gladi.

Kaj pa stanejo nenavadno visoke odpravnine tujcev in izredne plače protekcionistov na račun starih zaslužnih slovenskih trpinov?

T. P. D. napravi in izkaže vsako leto najmanj 39 milijonov čistega dobička. Čemu ne zniža cen premoga in preneha s kopicenjem velikanskega zlatega imetja, izven mej naše države. Ali so redukcije potrebne samo za Slovence? In tuji?

Star delavec, kdor ga praktično pozna, je v primeru z mladimi novinci produktivnejši. Čemu redukcije in zakaj se je sprejemalo na novo v delo še mlade delavce iz dežele med tem, ko se je že znalo o nameravanih redukcijah?

Neproduktivnih elementov, ki v velkem na račun drugih samo žro, le iskati in bi jih bilo najti naprej in največ zgoraj v upravi.

Dopisi.

Orjuna Studenci priredi 16. februarja t. l. to je na pustni torek svojo predpustno veselico združeno z maskerado v običajnih prostorih gostilne nad »Dravo«, brez vstopnine. Dostojnim maskam dovoljen vstop proti legitimiranju. Boi s konfeti in koriandoli!

Mirna. Dne 10. januarja 1926 se je vršila v prostorih br. Bulca maskerada Orjune Mirna, ki je izpadla prav dobro, tako v gnotnem kot moralnem uspehu. Pred nedavnim časom še tako osovražena Orjuna, je v naši dohlini pridobila na simpatijah v najširših slojih naroda, ki jo gledajo danes povsem drugače, kot pred letom dni. Dokaz temu je tudi stalno naraščanje članov. Tudi Krmelj pred časom hud nasprotnik vsakega nacionalnega dela, je pričel izpregledovati. Sicer pa bi bil že tudi čas, da bi naš delavec spoznal, da ima v tej zemlji on prvi pravo služiti in da si mora to pravo makar tudi s silo izvojevati. Delavstvo v Krmelju izpregleduje in spoznava, da je Orjuna v resnici on faktor bodočnosti, ki bo igral pri njegovem izboljšanju stališča tudi odločilno vlogo.

Zakaj bi se prepiral brat z bratom, za dobro plačanih agitatorjev, ki žive na račun narodne zaupljivosti. Narode zupaj sebi in ne vprašaj po nasvetih tistih, ki žive od dela tvojih rok! Okleni se Orjune, ki je glasnica in voditeljica vseh samostojno mislečih mož!

Mirna. Na srebrni poroki brata Ivana Bulca je bilo nabranih za tamburaški zbor Orjune Mirna 460 Din. Hvala! — Ob priliki podokaitce br. Krištofu je isti daroval tamburaškemu zboru 3 dolarje, to je 165 Din. Tudi hvala!

Orjuna Mirna. Črnometl. Ko se je ustanovilo poverjenišvo Orjune v Črnometlju je večina Črnometljev temu nasprotovala, češ, da ima Črnometl že dovolj nacionalnih društev, katera vzgajajo svoje člane v strogo nacionalnem duhu in pazijo na vse one, kateri nò očito žalili narodni čut slovenskega Črnometlja. Kljub veliki pažnji teh zavednih Črnometljev na se pošiljajo ravno iz tega Črnometlja razglednice s sledočim nadvse jugoslovenskim napisom: »Correspondenzkarte«. »Gruss

Konferenca Male antante.

Vršiti se bi morala že ob priliki razčiščevanja madžarske falsifikatorske afere. Vsed raznih ovir so jo odstavili na 20. februar, ko so bile projektirane njene seje na Bledu. Pred par dnevi smo izvedeli, da se zopet ne bo vršila v februarju in da jo je bilo treba zaenkrat odstaviti z dnevnega reda, na prošnjo Rumunije, ki je pričela zadnje čase zelo čudno postopati z našimi rojaki — njenimi državljani.

Javna tajnost pa je, da je vzrok odlašanja sestanka Male antante edino le vraščanje priznanje Rusije, ki je povzročilo našim diplomatom mnogo skrbi. Neopravičena zasedba Besarabije je ustvarila med boljarsko Rumunijo, in seranjo komunistično Rusijo razmerje, ki bo rešeno šele tedaj, ko bodo sedanjih Veliki Rumuniji začrtane tiste meje, kakor li v resnici pripadajo, ne pa kot so si jih zamislili njeni lahke zmage pijani generali do razpada Avstro-Ogrske in caristične Rusije.

Nas Jugoslovence to neprijateljsko razmerje med zavezniško Rumunijo in Rusijo zelo žalosti. Odgovoriti pa se ne moremo radi njega naši upravičeni nameri, da se čim preje upostavimo z Rusijo vsaj tiste zveze, kakor jih goji danes z njo na našo škodo fašistovska Italija. Ako kdo trezno in previdno sodi razmere v Rusiji, potem smo brez dvojbe to mi, ki ne

gledimo za komuniste prav gotovo nikakih posebnih simpatij, kar smo že opetovano dokazali.

Kot trezni presojevalci teh razmer in kot ljudje, ki računajo tudi na bodočnost, v kateri se bo matjuška Rusija prav gotovo otresla sedanje despotične diktature nekaterih nasilnih vladodržcev; ne moremo in ne smemo dopustiti, da bi se brez nas in preko nas v tej Rusiji uveljavljale struje, ki bi nam v slučaju stiske in opasnosti za obstoj naše države — odrekle svojo pomoč.

Zanašamo se na pogodbe in verujemo na dobre rodbinske odnošaje. Vdati pa se ne moremo lahko mišljenemu zaupanju vanje, ker obstojajo v Rumuniji še vedno močne grupe, ki ne morejo pozabiti, da je obstojal nekoč zelo dobro premišljen načrt, stvorjenja slovenskega ločilnega koridorja z nalogo onemogočiti ujedinitenje severnih in južnih Slovanov. Pokrovitelji te ideje neslovenskega koridorja od Baltika do Črnega morja so sedaj sicer za vedno odstranjeni s svetovne pozornice. Dediči njihovih načrtov pa delajo z vsemi silami za udejstvitve istih.

Imeli smo poleg tega že tudi lepo priliko preizkusiti zvestobo prijateljev Rumunov v naših najtežjih dneh. Čakali smo jih zaman, da bi nam pomagali. Kot en mož pa je vstal v tistem času vesoljni ruski

Prosveta.

ORJUNAŠKI PISCI:

Vladimir Levstik.

(O priliki štiridesetletnice.)

L. 1906. in 1907. se mudi nekaj mesecev v Parizu in piše zanimive članke pod naslovom »V. Babilonu Svobore« za »Zvon« (1907.). Najbolj ga zanima življenje »ponižanih in užaljenih«, ruskih študentov in bednih modistk (manekin), ki žive v četrtem nadstropju in se bore za eksistenco. Močno ga interesirajo razstave in galerije slik. V tem času piše: pesmi v »Zvon« in »Slovan«, podlistke v celjski list »Nova doba«, pripovedke »Historija o kugli« »Zvon« (1907.), »Dimitrij Pavlovič in grda ženska« (»Slov.« 1907.), »Mladoletje« (»Slov.« 1908.), »Oton Lah« v »Novi dobi«, v »Slov. Narodu« pa »Tempi pasati« I nekoliko krajših stvari.

Prevaja Dostojevskega »Ponižani in razžaljeni« (1907.), »Zločin in kazen« (1908.) in Tolstojevo »Ano Karenino«.

L. 1909. prevala Leonida Andrejeva »Rdeči smeh«, I. tega leta

priročl v »Zvonu« svojo povest »Blagorodje Čander«, piše o slovenski literaturi, o razstavah v Ljubljani (Slovenci in društvo Medulic); v »Slovanu« in »Slov. Narodu« pa objavi več krajših stvari. Istega leta izide prva njegova knjiga »Obsojenci«, ki vsebuje štiri povesti (Nenormalni piščanec, Razmišljeni Vid, Mlada Breda in slepec, Rikard Malkopravu).

S to knjigo obrne pozornost nase; v »Zvonu«, »Slovanu« in »Dom in svetu« pišejo o njegovi knjigi:

Istotako piše o njem Zofka Kvedrova v »Savremeniku« (1910.) in Kidrič v že omenjenem češkem listu, Cankar piše v »Zvonu« (1910., 692) v čenit Trdimovih spisov nekaj, o »mlečnozobih« in misli, da imitirajo vsi mlajši — njega. V Levstikovo obrambo se oglasi Tomišek (»Slovan« 1910.), končno pa se Levstik sam javi v »Jutru« (1910., 259), ki je to leto pričelo izhajati. Vsa polemika se vrtil okrog vprašanja, da li je Levstik le epigon Cankarja, ali ne. Kvedrova piše o prvi povesti Levstikove knjige in pravi, da je tudi Cankar pisal nekoč o kokoših (mogoče v uvodu »Gospe Judite«). Levstik odgovarja, da ga Cankarjeva dela subjektivno odbijajo in da jih čita le redko. Mimogrede reče-

no, mene je stvar spomnila neke Andersenove (če se ne motim) pripovedke, ki sem jo že davno čital in pozabil; mislim o labudu, ki se je izvalil v kokošnjaku; moril ga je nagon, da poleti k soncu in k svojim tovarišem. Slično je to pri Cankarju, ko piše o orlu, ki ni mogel živeti brez svobode, samo, da je bilo napisano pozneje. Osnovna ideja je povsod ista in mislim, da je to le slučaj, ki se često dogaja v literaturi. Jasno je, da je v dobi, pred katero je bila literatura na višini, kot je to bila Moderna, mladi literat naravnost prisiljen, da se nasloni na prednike, literatura pa, ki sledi taki sijajni epohi, se more soditi le po tem, v koliko se je osamosvojila in osvobodila vpliva, ki niso nič neobični. Oni so zakon o literaturi cela literatura pa je kot vez, sestavljena iz verig, ki so vezane ena z drugo. Da pa je Levstik postal svoj, se vidi že iz njegove prve knjige, najjasneje pa to vidimo, če primerjamo Levstikove ideje s Cankarjevimi, ker se v tem oba močno razlikujeta. Toda o tem kasneje, sedaj si hočemo ogledati Levstika v l. 1910. in naslednjih letih.

Petar Bakotič.

(Nadaljevanje sledi.)

Stara tovarna nogovc in pletenin.

Ustanovljena leta 1888

M. FRANZL & sinovi

Lastnik: FELIKS FRANZL

LJUBLJANA, Privoz 10

Poštni predal 44

Telefon št. 426

aus Tschernembl« in »Gasthof Jaklitsch«.

Toliko za enkrat. Je pa takih malenkosti v Črnomlju še precej in če bi ta opomni nič ne za-legal, bomo prihodnjč povedali še nekaj.

Trbovlje. V nedeljo 31. januarja t. l. se je vršil v »Sokolskem domu« ob veliki udeležbi članstva občni zbor tukajšnje mestne Orjune. Prisostvovali so bratje veliki čelnik

inž. M. Kranjec, dr. Drnovšek in pesnik Petruška. Kako dobro so nam došli ti bratje, ne najdem izraza. Ta občni zbor se je izpremenil v veličastno manifestacijo za naš zdravi nacionalni pokret, ki ostane gotovo vsem navzočim v nepozabnem spominu. Želeti bi bilo še več tako veselih trenutkov. Zlasti pa gre vse priznanje tako vzorni disciplinirani članstva. — Oriuna po tej pravi poti naprej!
Fr. P., predsednik.

Tužni glasi.

Fašistovske nagrade! Inženirja Hofmanna Stanka smo imeli v našem listu že opetovano priliko omeniti. Posebno ob njegovem postopanju napram br. Stanetu Molku, ker je tega dolžil, da ga je predlanskim napadel v gozdu in mu odvzel denar, namenjen za plačo delavcem. Poleg tega se tudi ves čas italijanske okupacije tolikanj izpostavlja za Italijane, da ga danes lahko prištevamo med prve sovražnike našega življa onkraj začasnih meja. Sedaj je prejel za to svoje početje odlikovanje črnosrajčnikskih banditov, ki so ga imenovali častnim kapetanom. Mi mu k temu odlikovanju

iskreno čestitamo v nadi, da mu bo dobroti Usode omogočila še dolgo uživanje njegovega častnega kapetanstva — kje dolj v Sardiniji ali Kalabriji!

Častnim poročnikom fašisovske milice je imenovan za svoje velike zasluge Anton Lenassi, rodom Planinčan, sedaj trgovec in gostilničar ter bivši občinski komisar v Kačji vasi pri Planini. Pravijo, da se gospod Tonček zelo vesele tega milostnega odlikovanja spoštovanih cavalierijev. **Narodni pregovor pa pravi da preveliko veselje rado često škoduje!**

Naš pokret.

Trbovlje. Dne 30. januarja se je vršil v dvorani »Sokolskega doma« redni letni občni zbor trboveljske Orjune. Ob polštirih je brat predsednik Purkert v navzočnosti delegatov Oblastnega odbora br. Kranjca in Petruške otvoril zborovanje, ki so se ga člani v kolikor niso bili na delu, polnoševilno udeležili. Zborovanje je pokazalo jasno sliko te naše Orjune, ki je ena najboljših naših organizacij.

Iz poročil funkcionarjev smo razvideli vzoren red, ki vlada v vrstah teh naših članov trpinov. Članarine poravnane, knjige poštno v redu zaključene, aktivna blagajna, ogromno delo prošlega leta, to so uspehi ki jih ne more pokazati nobena delavska organizacija. Preleta kri naših inakov ni napoila peščenih tal, orosila je seme, ki je začelo bujati in uspešno poravnati. Zaman so bile vse klevete, ljudstvu so se začele odpirati oči poštenost gre do zmag.

Zborovanje je poteklo v popolni enodušnosti. Pri volitvah je bil izbran nov odbor s preskušenim bratom Purkertom na čelu, ki uživa polno zaupanje članstva in ima odločno voljo priboriti Orjuni končno zmago. Z največjo pozornostjo so poslušali zborovalci izvajanja brata Velikega čelnika Marka in dobili zagotovilo, da je njihova pravda v pravih rokah. Dalje so se oglašili k besedi še bratje dr. Drnovšek, Petruška, Kuhar in Pust. Njihove bodreče besede je članstvo burno odobravalo. Po zaključnem zborovanju na je sledila bratska zabava, ki je trajala še pozno v noč in pokazala, da vlada v naših vrstah pravo bratstvo, da je ni razlike med čvrsto žuljavo in pa od peresa slabotno roko. Pač lahko s ponosom gledamo na to našo organizacijo, ki si je po tako težkih preizkušnjah priborila prvo mesto v Trbovljah, kajti smelo pribijemo, da je ni organizacije, ki bi bila v stanju pokazati na tako uspešno prireditve.

Orjuna Trnovo je imela v soboto dne 27. preteklega meseca svoj redni občni zbor, ki je izpadel navzlic slabemu zanimanju dela članstva še prilično dobro. Občni zbor je vodil neumnorji in agilni naš br. Drago Kalin, ki je dvignil Orjuno St. Jakob-Krakovu-Trnovo na prav zadovoljivo stanje. Iz poročil odbora je bilo razvidno, da se je ta v resnici trudil in delal za prospeh organizacije, ki pridobiva vedno bolj na stvari agilnosti, ko je ni bilo prireditve, kjer ne bi bila ta Orjuna dostojno zastopana. Posebna naloga novega odbora bo, upostavitv zopet stike s članstvom in ga kar najbolj zaposliti pri orjunaškem delu. Občni zbor je pozdravil tudi delegat Oblastnega odbora Dreječe Verbič, h koncu pa še veliki čelnik br. Marko Kranjec, kot član te organizacije.

Občni zbor Orjune Vič se je vršil v nedeljo, dne 28. pr. m. Izpadel je prav dobro, iz poročil funkcionarjev, posebno posevodečega podpredsednika br. Valentina Kobava je bilo razvidno, da je ta organizacija vršila v redu in vzorno svojo zvišeno nalogo v zapadnem okrožju Or-

junaške Ljubljane. Po poročilih odbornikov je referiral brat Dreječe Verbič, kot delegat Oblastnega odbora. O njegovem referatu se je razvila živahna in mestoma prav orjunaško ognjevitvo vodena debata, ki je nesporno doprinesla svoj doberšnji delež k razčiščenju pojmov.

Novoizvoljeni odbor nam je porok, da bo agila Orjuna Vič-Glince i v bodoče med prvimi našimi organizacijami kakor je bila pod vodstvom prejšnjega predsednika br. Tavčarja.

Lesce. Dne 31. januarja se je vršil občni zbor tukajšnje mestne organizacije. Po poročilih br. predsednika, tajnika in blazajnika se je vršila daljša debata, tekem katere se je konstatiralo da posamezni člani ne vrše svojih dolžnosti kot jih zahteva orjunaška disciplina ter se je sklenilo napram nim najstrožje postopanje. Novoizvoljeni odbor nam jamči za najspešnejše delo. Kot delegat Oblastnega odbora je br. Prosenec v daljšem govoru podčrtal miho potrebo skrajne požrtvovalnosti vseh organizacij, posebno pa obmejnih ter podal smernice novemu odboru za bodoče delo. S pozivom mestnega glavarja brata Šemrja za vstop v četniško sekcijo je bil zaključen občni zbor te naše važne obmeje postojanke.

Zagorje. Občni zbor mestne Orjune Zagorje se je vršil dne 24. januarja ob obilni udeležbi članstva. Po poročilih posameznih funkcionarjev je bil izrečen absolutorij dosedanjemu odboru ter soglasno izvoljen novi odbor, ki sestoji v pretežni večini iz dosedanjih odbornikov. V imenu Oblastnega odbora je podal novemu odboru smernice za bodoče delo br. Prosenec, ki je v daljšem govoru očrtal dosedanje delo in cilje naše organizacije. Občni zbor te naše važne delavske postojanke je pokazal jasno, kako globoko je zasidrana ideja jugoslovenskega nacionalizma v delavskih vrstah in da le ti danes vidijo v zmagi te ideje rešitev delavstva iz kapitalističnega robstva.

Orjuna Brežice priredi v soboto 13. t. m. ob 8. uri zvečer v mali dvorani »Narodnega doma« v Brežicah svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Na občnem zboru poročita tudi delegat Oblastnega odbora ljubljanskega, za članstvo ki naj prinese seboi legitimacije te udeležba obvezna, somišljeniki so vabljeni.

Orjuna Ljubljana je preložila svoj občni zbor, ki bi se moral vršiti 5. februarja na 11. februarja. Vrši se v verandi restavracije pri »Levu« na Gosposvetski cesti. Začetek točno ob 8. uri. V slučaju nesklepčnosti pol ure pozneje. Dnevni red običajen. Glasovalno pravico imajo samo oni ki so plačali članarino za leto 1925.

Občni zbor Orjune Celje se je vršil v četrtek 28. jan. ob srednje dobi udeležbi. Zboru je prisostvoval delegat sreskega izvršnega odbora br. Segula. Delovanje v preteklem letu je bilo živahno, sedaj bo potrebna potrpanja doglobitev in treba bo pribegniti čim več članstva k delu, posebno v propagandne in

akcijske svrhe. Izvoljen je bil nov odbor s predsednikom br. Janezom Kranjcem.

Propagandna sekcija je imela v torek 2. februarja svoj prvi sestan-

nek, na katerem se je konstituirala. Bratje, ki bi hoteli sodelovati v njej, naj se pisмено javijo Oblastnemu odboru Ljubljana.

Velike ameriške tvornice nudijo svojim odjemalcem potom lastnih prodajalen dvakrat v letu, to je v mesecu februarju in v jeseni, izredno priliko, da si občinstvo nabavi čevlje po znižani ceni. Temu zgledu sledi naša tovarna PETER KOZINA & Ko., Tržič, da od 1. do 15. februarja prodaja veliko množino vsakovrstnih čevljev po znatno znižani ceni. Cenjeno občinstvo naj se o tem prepriča v izložbah na Aleksandrovi cesti in Bregu 20.

Kronika.

»NE DAMO SVOJIH!«

Naše brezkompromisno zavze-manje za interese našega naroda, ni po volji nekaterim srednjelinjašem. Očitajo nam, da postavljamo s tem postopanjem večkrat v težak položaj državo in da smo prefanatični.

Orjunaši sprejemamo mirno na znanje besedičenje teh plašnih dušic. Reči pa moramo odkrito, da nas ne bodo prav nič odmaknile z naše poti. **Nasprotno!** Zavedamo se, da smo, bodi Bogu potoženo, navzlic vsemu doslej še vse premalo delali za osvobodjenje naših rojakov.

Naša naloga je, da v korist teh ustvarimo enotno fronto združeno, kakor en mož pri odbrani narodnih svetlinj. V vprašanih usode zaslužnjenih, ne smemo poznati sentimentalnosti, nego samo jekleno odločnost, ki mora prevevati vse milijone naših rojakov v enotni volji: **»Ne damo naših!«** Svoboda se ne pridobiva mirnim putem, temveč samo za ceno krvi! Nismo militaristi! Sovražimo vojno! Toda z dejstvi računamo in odtodi naše žurno pripravljane na čas, ki bo skoraj napočil.

»Spremite se spremito...!«

Rezervirane prostore je delil italijanski konzul podanikom svoje kraljevine, ki so bili povabljeni dne 4. t. m. na mašo zadušnico za kraljico Margheritho. Smatramo, da bi konzulat ta čin pijetete lahko opustil v cerkvah naroda, kateremu baš Italijani zapirajo cerkve in izganjajo njegove svečenike. Inter-venirali nismo radi cerkve same, ker nismo hoteli delati v hiši božij nemira radi italijanske vsiljivosti, kojo pa bomo ob prvi priliki primerno okrnili, da ne bo več s'illa s svojimi izrastki med narod, ki se zaveda, da so pri Rakeku že nasilno postavljeni začasni mejniki!

Uverjen da nai bo konzul že sedaj, da ne bodo odslej naprej nemoteno več pobirali njegovi ekspozenti vabil za rezervirana mesta v kraji, ki leže izven praga italijanskega konzulata v Šeleburgovi ulici! Jugosloveni smo morda do njegovem mišljenju omejeni. Prepričan pa nai bo, da smo prav dobro izpregledali njegovo nakano z vabili. **Tovrstna presila nad Vašimi posili italijanski državljanji se je izvršila to not prvič in zadnjič!** Pa makar, da bi bila potem tudi zadušnica za samim slave in zmagi pljanim diktatorjem Mussolinijem, ali pa celo za Velikim kraljem zmagovalcev pri Caporetu in Vitoriju Venetu!

Ajmo, ajmo vinarje zbirajmo, lih za vojsko in cesarja daimo! je pel v letih vojne in strahot g. kanonik dr. Mihael Opeka, ki kanj postati po časopisnih poročilih pomočnik našega prevzvišenega škofa dr. Jegliča. Mj se za to imenovanje že v naprej zahvaljujemo in pričakujemo, da bo vendar močj naiiti iz vrst naše častite duhovščine moža, ki mu ne bo močj očitati **»patriotizma«** napram ranjki Avstriji. Sicer bo to iskanje morda res precej neprijetno, vendar pa je še tudi nekaj svečenikov, ki imajo v tem pogledu čiste račune! Rimopapistov in bivših vojni hujšakačev imamo dovolj! Dajte nam narodnih duhovnikov!

Pozabljenost. O priliki proslave 40-letnice delovanja v drž. službi inž. g. Kraholika, podnačelnika kurilnice Maribor, se je primeril slučaj vsega obžalovanja ter objojanja vreden.

Pri dopoldanski oficijelni slavnosti so vsi gospodje govorniki govorili službeni jezik; celo g. Kotik, pristen Nemeec. Samo strojevodja gosp. Zej (rodom Primorec) je bil čarina izjema. Gotovo si domišljuje, da bo v kratkem postal strojni mojster. Naj si le to misel izbije iz glave, dokler bo švabčaril. Čudimo se, kako je mogoče, da je znal o priliki odhodnice brata inž. Rogliča iz Maribora v Ljubljano, na poslovilnem večeru v tukajšnjem »Narodnem domu«, govoriti srbo-hrvatsko.

PTUJSKA SRAMOTA.

Zadnji članek pod tem naslovom je zelo razburil ptujске trgovce. Uvidevajo, da bi njih nastop vsekakor zamogel imeti zle posledice. Konstatiramo, da je intervenirala tukajšnja podružnica Jugoslovenske Matice pri g. Lenartu in g. Dostalu, a zaman. Namesto da bi gospodje priznali svojo pogreško in obljubili, da dobi prireditelj popolnoma slovenski značaj in da bodo povzročili, da se eliminirajo iz pripravljalnega odbora vsaj najzagrizenjši švabski elementi, je g. Lenart Jugoslovenski Matici odgovoril in naglasil, da ima ples zgolj stanovski in kulturni značaj. Prvega lahko razumemo, drugega pri najboljši volji ne moremo. G. Lenart je tudi povdaril v pismu, da je čisti dobiček namenjen za trgovsko šolo in za obubožane trgovce.

Okoliški posestnik se je izrazil: Sedaj smo mi kmetje tepeni. V mestu so se slovenski in nemški trgovci že združili in imajo že enake cene. — Mogoče je ta kmet govoril tudi kulturno.

No pa vsekakor je imel članek uspeh. Sedaj se nam namreč obljubila, da se bodo na plesu pele slovenske pesmi, menda celo državna himna in da bodo tudi Nemci morali govoriti slovensko.

Če bo vse to res, potem je to vsekakor samo naša zasluga. Radl tudi verjamemo, da nas Švabi ne bodo obmetavali z gnilimi jajci; in v jutranjih urah bo nemara res izostaj »Heil und Sieg«, temveč se bo skupno pozabavljalo čez »hecerje« Orjunaše. — Videli bomo, koliko drže njih obljube!

Poroka. V nedeljo 31. januarja sta se poročila v Ljubljani člana Orjune Studenci, in to brat Jager Ivo z gospodično Lipovš Pavlino; brat Zupančič Leo z gđc. Požek Marico. Studenska Orjuna kliče iskreno svojemu tajniku in blaginiku: Obilo sreče in na mloga leta!

Zadnje tedne se je vršilo v Beogradu več razstav slik iz tragičnega umika hrabre srbske vojske preko Albanije. Uspeh teh razstav je bil po časopisnih poročilih velik. Mislimo, da bi bilo zelo umestno, če bi preneslo vojno ministrstvo vsaj svojo razstavo tudi v Ljubljano, ki bi mogla po originalnih slikah prinesiti dovolj vse neizmerno trpljenja srbskega dela našega naroda v njegovih najtežjih dneh borbe za svobodo in neodvisnost.

Stroški te razstave ne bi bili gotovo preveliki, moralni uspeh pa neprecenljiv. Sicer pa bi v tej stvari finančno vprašanje ne smelo igrati nobene vloge. Ako je na razpolago denar za prirejanje razstav v inozemstvu, o katerih sodi Uduženje izvoznikov, da so brez haska, se mora najti sredstva tudi za to razstavo

Orjuna je pripravljena vedno tudi sodelovati po svojih močeh pri tej akciji.

Gospodu F. Celnarju,

CELOVEC.

Sprejeli smo od Vas dolgo protestno pismo proti našemu odgovoru na Vaš članek »An die Intellektuellen unserer Iredenta«, objavljenem v »Kärntner Monatshefte« br. 2/3. leto 1. (September 1925.) Sprva smo Vam mislili podati z ozirom na v njem navedene Vaše ugovore k posameznim našim izjavam, natančen komentar istih. Od te naše namere pa smo odstopili, ker na pisanje kot ste se ga Vi dovolili v Vašem pismu o organizaciji, ki jo hočete Vi do dobra poznati, ni mogoče odgovoriti drugače, kakor po orjunaško. Tega pa ne maramo storiti, ker se nam ne zdi umestno in potrebno tritati naših sil v boju z mlino na veter. Upamo, da se še prej ali slej srečamo na način, kot ga Vi predvidevate na koncu Vašega prijaznega pisma. Uverjeni smo seveda, da Vas v tem slučaju ne bo potreba iskati z Vašimi »handgranatami« zopet kje za St. Vidom, kakor smo morali to brezuspešno storiti leta 1919. Takrat bo tudi prilika, da na lica mesta rešimo ves problem, ki ga danes rešujete Vi brez sodelovanja glavnega činitelja samo s tinto in papirjem, ki prenese marsikaj!

Za uredništvo »Orjune«:

D. Verbič.

Razmnoževalne aparate.

THE REX CO., Ljubljana.

Službene objave.

Odlikovan je bil z oblastnim priznanjem na zadnji seji Oblastnega odbora Ljubljana br. Filip Kosec, član Orjune Vič-Glince in četni komandir za njegovo delo na četniškem in organizacijskem polju.

Orjuna Bled je izključila iz organizacije Pavlo Ažman, ker je škodovala ugledu Orjune.

ZRNA.

Kaj pa odlok g. Ninčiča? V eni zadnjih številčk smo posvetili daljši članek g. zamazjemu ministru, ki je prepovedal uporabo nazivanja Jugosloven, jugoslovenski pod pretjo najostreje kazni. Opozorjali smo na nesmiselnost te odredbe s stališča inozemstva, ki nas pozna le pod imenom »Jugoslavija« in Jugosloveni. Tako je predsednik Coolidge v zadnji poslanici Kongresu pri naštevanju dolžnikov Use omenil tudi Jugoslavijo, ki dolguje Ameriki 51.000.000 dolarjev, ali 2 milijardi in 865 milijonov dinarjev po sedanjem tečaju dolarjev.

Dragi avtomobili. Pri nas začne čase močno propagirajo načelo štednje. Iz dejanj vlade na je videti, da velja to načelo samo za neuko maso. Kajti baš pred kratkim je bilo nabavljenih zopet četvero novih ministrskih avtomobilov, ki so izmed vseh dosedanjih najdražji. Njihovo vzdrževanje pa bo stalo po pravilniku odobracenega eksmnistra Radojevića letno točnik

720.000 Din.

Tisa in Zagorec. Ob priliki svojega znanega obiska je hotel grof Tisa proučiti tudi mišljenje hrvatskega seljaka. Odpeljal se je zato nekega dne z avtomobilom v Zagorec.

Spremljal ga je polkovnik Nadaždi, ki mu je bil tolmač.
Na cesti so srečali zagorskega seljaka, ki je šel peš v Zagreb.
Ustavijo se. Nadaždi vpraša kmeta:
»No, kako ti ide?«
»Teško, gospon, težko, Rat je i sve je skupo...«
»Pa šta bi želeo?«
»E, gospon, samo, da prestane rat.«
»A šta onda?«
»Pa onda bi svi skupa išli na Madžare.«
»Kaj pravi?« vpraša Tisa. Nadaždi, ki je osupel pomišljal, da li bi i to prevedel.
»Šli bi nad nas... nad Madža-

re...« zagolta Nadaždi madžarsko...
»Vozi naprej!« vikne Tisza liuto šoferu... (»Politika«).
»Nema befela.« Dva dni po razpadu Avstrije naleti naš častnik pred »Hofburgom« na Dunaju na

straži še vedno dva Bosanca, ki nista pokazala nič kaj volje zapustiti mesto. Vprašal ju je:
»Bogme! Šta vi radite ovde?«
»Čuvamo cara!« je bil lakoničen odgovor.
»Pa cara više nema! Zašto ne

idete kući.«
»Još nemamo befela!«...

Književnost.

Katalog znanstvenih knjig v srbohrvaščini je izdalo zagrebško

založništvo Kugli Stjepan. Iz koje-ga je razvidno, kako je že močna znanstvena literatura pri naših bratih. Katalog se naroča brezplačno pri St. Kugli, Zagreb in ga priporočamo vsem, ki se zanimajo za domačo znanstveno književnost.

IVAN ZAKOTNIK

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Dunajska cesta 46. Tel. 379.
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostreža za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

Ustanovljeno 1852

TEODOR KORN

(preje HENRIK KORN)
Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov. Naprava strelododov. Kopalniške in kisetne naprave. Izdelovanje posode iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (skatelj) za konzerve.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo inozemski premog in koks

vsako vrsto in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarno in domačo uporabo, kovaški premog, črn premog in brikete.

NASLOV:

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/I.

Nobenega dvoma ni več,

da se oblačila za gospode, dečke in otroke, kakor tudi raznovrstna obutev najceneje in najbolje nabavi v splošno znani naši detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2 in v Gradišču št. 4.

FRAN DERENDA & CIE, Ljubljana.

Centrala in tovarna:

Emonska cesta 8

Filijala:

Beograd, Sremska ulica 4

Za plesno sezilo

V O X

glasbene plošče
stroji potrebščine

Glavna zaloga

H. Kenda

Ljubljana

Mestni trg 17.

IVAN JAX IN SIN

Ljubljana, Gosposvetska 2

Najboljši šivalni in pletilni stroji.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljeno l. 1867. Vezenje poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

15 LETNA GARANCIJA.

Pisalni stroji „ADLER“ in „URANIA“.

Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp“, „Styria“, „Waffenrad“, „Kayser“.

Jadranska zavarovalna družba

Tel. št. 937. ustanovljeno leta 1838 (Riunione) Tel. št. 937.

Generalno zastopstvo za Slovenijo: LJUBLJANA, Beethovnova ulica šte. 4 (v lastni palači).

Direkcija za Jugoslavijo: ZAGREB, Matzova ulica šte. 10 (v lastni palači).

Akcijski kapital Lit. 100.000.000.--. Rezervni kapital Lit. 300.000.000.--.

SKLEPA:

Zavarovanja zoper požar — zavarovanja zoper vlom — zavarovanja proti razpoki stekla — zavarovanja zvonov — zavarovanja transportov — zavarovanja strojev proti razpokam — šomaž zavarovanja — zavarovanja zoper točo — življenska zavarovanja, in sicer: domstna zavarovanja — zavarovanja na doživetje — zavarovanja starostne rente — posamezna nezgodna zavarovanja — nezgodna zavarovanja otrok — jamstvena zavarovanja.

Podružnice v Jugoslaviji: Beograd, Bečkerek, Novi Sad, Sarajevo, Subotica, Split, Sušak, Ljubljana, Osijek.

Glavna zastopstva v vseh večjih krajih Jugoslavije.

Pojasnila in proračuni se dobe brezplačno pri vseh podružnicah.

„SAVA“

opče osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu

„CABA“

opče osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu

ustanovljena od jugoslovenskih denarnih zavodov:

Prva hrvatska štedionica, Hrvatska eskomptna banka in Srpska banka d. d. u Zagrebu, Jadransko-Podunavska banka d. d., in Zemaljska banka d. d. v Beogradu, ter Zemaljska banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevu

je prevzela v kraljevini SHS elementarna zavarovanja

občne zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu.

Lastni družbeni jamstveni fondi brez garancij bank-ustanoviteljic okroglo 80 milijonov dinarjev.

Generalno zastopstvo za Slovenijo
v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta št. 2

posluje v vseh zavarovalnih strokih.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmoderneje urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najprejstejšega do najmodernejšega. — Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole

Risanke, dnevniki in beležnice.

„GROM“ carinsko-posredniški in odpremniški biro * Ljubljana, Kolodvorska ulica 41

Brzjavni naslov: „GROM“

Podružnice: Maribor, Jesenice

Telefon interurban: 454

Zastopnik društva spalnih vozov S. O. E. za ekspresne pošiljke.

GRADBENO PODJETJE

ING. DUKIČ IN DRUG LJUBLJANA

BOHORIČEVA ULICA 24